

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 34.

V Ljubljani, v soboto 25. avgusta 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od ure 3—6 pop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Govor dr. Šusteršiča v Kamniku.

Ob obilni udeležbi se je zvršil zadnji delo shod „Slov. kat. pol. društva za kamniški okraj“ v prijaznem mestu Kamniku. Na shodu je govoril za državnim poslancem gosp. Pogačnikom strah slovenskih liberalcev dr. Šusteršič. Vsled dr. Šusteršičevega govora je zadobil ta shod izreden pomen, takó da se ž njim pečajo slovenski, pa tudi dunajski listi. Lahko rečemo, da je imel dr. Šusteršič srečen dan, ne-le zaradi tega, ker je na shodu mej občinim pritrjevanjem poslušalcev „nekrščansko mrcvaril“ — kakor pravi „Sloven. Narod“ — „ubogega dvornega svetnika Šukljeja“, ampak zlasti še zaradi tega, ker je razpravljal o naših domačih razmerah z zrelo razsodnostjo v tesni zvezi s sklepi vseslovenskega shoda in podal nam v nekaterih vprašanjih pojasnila, katera smo že davno želeli slišati iz njegovih ust. Ker smo o dvornem svetniku Šukljeju mi že povedali svoje mnenje, da je namreč Šukljeja nastop v Novem Mestu, njega letanje okoli duhovščine in napad nanj od strani dr. Slanca in dr. Tavčarja bila le gola komedija, ki se bode najbrže končala s tem, da bode dvorni svetnik Šuklje v kratkem ponižno poljubil rob suknje omenjenima liberalnima advokatom, tedaj se dotaknemo danes le nekaterih točk Šusteršičevega govora, ki se tičejo naše domače politike.

Zoper zvezo Slovencev z Nemci v kranjskem deželnem zboru je „Slov. List“ že dovolj pisal in le veseli nas, da se zadnji čas z razmotrivanjem tega vprašanja na shodih prilčnost daje narodu, ki še ni okužen po raznih ozirih na osebno in strankarsko dobičkaželjnost, izraziti svoje mnenje ter javno obsoditi oni grdi madež na naši narodni duši, ki nas sramoti pred celim slovanskim svetom. V Novem Mestu je dvorni svetnik Šuklje nekako izrazil bojazen in obžalovanje, da bi se utegnili skaliti prijazni

odnošaji „narodnih“ poslancev s kranjskimi Nemci. Dr. Šusteršič je tedaj vprašal v Kamniku Šukljeja, če je to pametno za moze, ki se priznavajo kot Slovenci, da podpirajo Schwegelovo gospodstvo v deželi. Seveda je s tem trčil govornik tudi ob pamet dr. Tavčarja, ki je duša one zveze, in zato „Slov. Narod“ z govorom dr. Šusteršiča nikakor ni zadovoljen. Mi smo pa mnenja, da bi prav te točke o preklicani zvezi ne smelo manjkati na nobenem shodu katoliško-narodne stranke, in da bi se zlasti na shodih po slovenskih mestih morala trgati krinka talminarodnjakom z obraza z vso brezobzirnostjo.

Šuklje in Šusteršič sta v svojih govorih oba zahtevala spremembo ustave. In vendar kolika razlika mej obema politikoma! Šuklje je želel, da naj se ustava spremeni v avtonomistiškem smislu, da naj dobe večje pravice deželni zbori, kakor jih imajo doslej. Dr. Šusteršič je pa rekel, da sedanji državni zbor ni zastop ljudstva, temveč je večinoma le zastopstvo privilegiranih stanov, raznih klik in gotovih gostilniških obmizij, in da nam je tedaj zahtevati splošno, direktno volilno pravico. Kdor le kolikaj pozna razmere v zborih dežel, kjer bivajo Slovenci, ter opazuje nepopisno nestrpnost v teh zborih gospodujoče klike, ki Slovincem ne privoščijo najmanjše trohice pravice, načuditi se ne more predrznosti Šukljeja, ali pa zabitosti tistih možic, ki poslancu z dvora verujejo, da bi razširjenje deželne avtonomije ne bilo Slovincem iztesanje mrliške rakve. Pokazali so dovolj jasno dogodki zadnjih let, da nam Nemci prostovoljno ne dajo ničesar, nacijski Nemci ne, ker imajo Slovence še vedno za narod sužnjev, sami sebe pa v prismojeni nadutosti za absolutne gospodarje države, krščanski misleči Nemci pa zato ne, ker se vsled hrušča in hujskanja liberalnih Nemcev boje, ko bi nam dovolili, kar nam gre, izgubiti svoj vpliv. Slovanov, in posebno še Slovencev spas leži jedino v tem, da dobimo v državnem zboru mesto se-

daje umetne večine večino naravno, namreč slovansko večino, in ta se zamore doseči le, ako se vržejo pod klop zastareli zgodovinski privilegiji nemških grofov in baronov ter se uvede splošna, direktna volilna pravica. Zanimivo je, kakšen humbug pri tem vprašanju uganja kranjsko-slovenska liberalna stranka. Dokler je klika bila prepričana, da se klic po zastopstvu ljudstva daje izrabljati kot mamljiva fraza v strankarske namene, imela je polna usta besedij o splošni in direktni volilni pravici v vseh zastopih, ko se je pa ponudila prilika, da bi lahko v tem oziru storila kak odločen korak, onemela je in na tihem še celo z vso silo dela zoper razširjenje volilne pravice. Spominjamo se, kako je svoj čas poslanec Koblar dobil ukor, ker se je drznil v državnem zboru glasovati po javno sklenjenih načelih narodne stranke za občno, direktno in tajno volilno pravico. Samo z besedo so za-njo bili vneti tisti možje, ki praktično kažejo svoje prepričanje o tem vprašanju na ljubljanskem magistratu. Le veseli nas tedaj prepričanje dr. Šusteršiča, ki je rekel, da se bode v parlamentu hitro napravil red in pričelo delo, ako se spusti noter zastopnike ljudstva.

Tretja važna izjava dr. Šusteršiča velja konsumnim društvom, katerih obstoj je Šuklje po „Narodovem“ receptu izrabljal proti zadružništvu in gospodarski organizaciji katoliško-narodne stranke. Omenil je dr. Šusteršič, povdarjajoč potrebo in važnost zadružništva, da katoliško narodna stranka ne visi tako na tisti peščici konsumnih društev, kakor se ji predbaciva, in da nikomur ne pade v glavo, ustanavljati konsumna društva ondi, kjer je trgovina dobro urejena, ampak le ondi, kjer ni slovenskega trgovca, ali pa, kjer so nekateri trgovci z ljudstvom grdo postopali. Omenil je, da je lahko kako konsumno društvo nepotrebno, ker so jih snovali ljudje na svojo pest brez potrebe, in ta niti v „Gospodarsko zvezo“ niso vsprejeta, da se pa ne sme zaradi ene napake pod klop me-

Usmiljenka.

Spisal P. Lucki. — Preložil Iv. Ev. Družnik.

Temna jesenska noč je.

V zadnji celici pokrajinske bolnišnice vlada popolen mir, grobna tišina. Le zdaj pa zdaj se začuje iz bližnjih sob hripav kašelj bolnega starca ali bolesten vzdih reveža, ki kliče smrt, katera pa vendar noče priti vkljub njegovim prošnjam in vzdihom. Zato čaka revež nestrpnost, upajoč, da mu zasiže dan, ko se mu zboljša obupno stanje. V tej tišini se razbija silno pluskanje morja, ki tako šumno vdarja na izlize zane kleči.

Na smrtni postelji leži mlada žena, vsa onemogla in izmučena, zapušča jo zavest. Vsak dih, prihajajoč jej težko in počasi iz prsi, naznanja notranjo muko. Vsa v ognju je, vročinska bolezen jo muči. Pri medlem svitu nočne sveče vidiš, kako jej vdarja vroča kri v lice, kakor besneči val ob razbito ladjo. Sedaj se ti vidi mirna in pokojna, kakor da sniva ljubezniv sanek, a hkrati se ti zdi, da vidiš na bregu razburkane reke ovenel cvet, katerega je siloma izruval val.

Uboga Ilka!

Njeno kratko življenje je vrsta bolesi in prevar. Matere ni poznala nikoli, nikdar ni okušala, kako sladko zveni to ime, pogrešala je prave vzgoje. S svojim prihodom na svet vzela je očetu mlado, ljubljeno soprogo, ki je bila podlaga vsi družini, ter je osirotila sebe in dva starejša brata. Rastla je, a nikoli ni občutila družinske sreče; prepir jej je vsak dan polnil ušesa. Hiša je propadala od dne do dne, ker ni bilo v njej reda, ni bilo glave, ni bilo srca.

S šestnajstim letom je bila Ilka že skoro dorasla deklica: lepe, črne oči so jej sijale s svetlim plamenom, goste obrvi so se jej malone spajale, temnoplavi lasje so jej segali do kolen, lice jej je bilo okroglo in belo. Dasiravno male postave, bila je najmočnejša v hiši: sosedo so govorile, da je prava materina slika.

Doma ni bila zadovoljna, ker ni našla miru in ljubezni; zato si je šela v srečo, če je mogla v krogu prijateljic ali materinih sorodnic preživeti vesel dan. Vsled svoje vesele nravi bila je v kolu prijateljic prva pri vsem, kar je moglo zabavati družbo. Vse so jo spoštovale, ker je bila pametna, ter so iskale njenega prijateljstva, ker je bila prikupljiva in zabavna.

Zato ni čudo, da je ves mladi svet rad pogledoval za njo.

Večkrat so opazile tovarišice, kako Ilka zardi v lice, povese glavo proti tlom in plaho umolkne, kadar katera v šali kaj nedostojnega reče. Ilka se je naenkrat vsa izpremenila. A vendar ni nihče slutil, kaj se godi ž njo. Nič več ni iskala družbe iz ljubezni do nje, ampak samo iz uljudnosti; ljubila je samoto, a dela se ni mogla lotiti nobenega.

Ni bila še izpolnila popolnoma šestnajst let, a bila je že strastno zaljubljena v mladega častnika, s katerim je imela priliko vsak dan se rezgovarjati. Zviti in prekanjeni častnik je spoznal dušno stanje neizkušene deklice ter jo je tako očaral z lažnjivimi obljubami, da se mu je slepo žrtvovala. Štela se je srečno uprav takrat, ko je bila najnesrečnejša.

Nekega večera čaka Ilka brez posebnega namena na dogovorjenem kraju. — Uboga Ilka! Njena sreča, čast, dobro ime, vse je v njegovi roki. — No, — njega ni! Loteva se je vročica. Vso noč ni mogla zaspati. Sto mislij jej je rojilo po glavi. . . .

Drugo jutro za rana dobi pismo. Čita. Toliko, da jej boli ne poča srce. „Izdajalec“, vsklikne

tati sto koristnih zadrug, ki izvrstno delujejo v prospeh naroda. S tem je dr. Šusteršič razglasil ona trezna načela, veljavna za katoliško-narodno stranko, katerih se je, glede konsumnih društev že ves čas držal naš list, in prav je, da se z jasnim izražanjem teh načel že vendar enkrat usta zamaše brezsravnim hujšakcem, ki so zadnja leta s konsumskimi grožnjami pognali v liberalni tabor še celo par naročnikov Jernove „Zgodnje Danice“. V sredi v zlati skledi leži resnica tudi glede konsumnih društev in pretiravanje na eno ali drugo stran bi narodu le škodovalo. Prva in zadnja skrb vsakega poštenega slovenskega politika bodi: „živio narod!“, ne pa: „Živio žep moj in mojega strica!“

Izvirni dopisi.

Št. Vid nad Ljubljano, 20. avgusta. 17. t. m. zvečer pred 70. rojstnim dnevom Nj. Veličanstva našega vladarja Franc Jožefa I. je bilo v Št. Vidu nad Ljubljano vse po koncu. Pokazali so Št.-Vidci, da niso le klerikalni, ampak tudi lojalni. Skoraj vse hiše so bile v zastavah. Precej po Ave Marijinem zvonjenju je začelo slovesno pritrkavati.

V društveni hiši zbrala so se bila vsa Št.-Vidska društva k slovesnemu obhodu z bakljado. Bilo je nad 50 lampijončkov. Iz društvene hiše korakala so društva do županove hiše, spredaj v obilnem številu požarna bramba, za njo Št.-Vidska narodna čitalnica z zastavo, potem domači pevci in naposled kat. društvo rokodelskih pomočnikov z zastavo.

Pred hišo g. župana Ant. Belca so se postavila društva v vrste in pevski zbor je zapel 4 slovesnosti primerne pesmi, med njimi najprej cesarsko pesem, katero je mnogobrojno občinstvo z odkrito glavo poslušalo. Med 3. in 4. pesmijo povzdigne g. župnik Malovrh svoj glas ter v kratkih in navdušenih besedah proslavi 70. rojstni dan Nj. Veličanstva našega ljubega cesarja in pozivlje občinstvo k 3kratnemu „živijo“ na cesarja.

Kdor je slišal ta gromeči „živijo“, je moral reči, da so Št.-Vidci res patriotični. Pri bakljadi je bila mnogobrojna vdeležba ljudstva. Vse hiše so bile razsvetljene, le šola ne. Čudno se je to ljudstvu zdelo. Slišali smo grozeče besede: „Ali naša šola ne spada pod našega cesarja?“ Nadučitelj g. Žirovnik je še celo, kakor se je govorilo, poslal svojega sina v mežnarijo, ki je v šolskem poslopju, ter jo je prepovedal razsvetliti, baje zato, „ker nimamo nobenega ukaza“.

Lep mož, ta nadučitelj Žirovnik! Torej ljudstvo ne sme samo ob sebi svojemu patrijotizmu čutu dati duška! Patrijotizem na komando je po njegovih mislih pravi patrijotizem! Seveda cerkvenik ga ni poslušal in je razsvetlil svoje stanovanje.

Pri tej priliki hočemo temu patrijotičnemu učitelju kaj več povedati. Znano je širnemu svetu, da on v Št. Vidu zgago dela, kakor je tudi pri tej slavnosti hotel.

Resnica je, da ono ljudstvo kaj velja, katero je imovito, t. j. katero je v gmotnem oziru v dobrem stanu. Zato so le oni pravi prijatelji ljudstva, ki skrbijo za njegov gmotni napredek. Zakaj se pa sicer ustanavljajo „Čebelice“! Prebivalci Št.-Vidski so večinoma rokodelci; vsak 18letni mladenič si vže zamore kaj zaslužiti. Naravna posledica bi bila, mladino nagibovati k štedenju, k varčnosti; saj vis. vlada to tudi namerava, zato je vplivala na to, da se šolska mladina uči štediti z znamkami v poštne hranilnih knjižicah.

Žirovnik pa dela drugače. Svoj strankarski pevski zbor skoraj vsako nedeljo vleče na kak izlet. Seveda to stane — a koga? Kdor zna, ta zna! On baje v dotičnih gostilnah vedno sam plača, da se tako pri morebitnih gostih baha — ali drugo nedeljo mu morajo njegovi mameluki prinesiti oni del denarja, kateri na nje pride, in, kakor smo slišali, si štejejo v čast, da smejo k njemu k „ofru“. Seveda starišem to ni prav, zato se tudi pritožujejo, češ: to ne sme biti, Žirovnik naše otroke uči zapravljati, on jih vlačí po oštarijah kakor „kolednike“; naredimo konec temu!

Gotovo je tista hiša, tista družina srečna, v kateri vlada mir in edinost, v kateri so otroci, tudi veliki, pokorni starišem. Če pa tega ni, če otroci nečejo več poslušati glasu svojih starišev, če se 4. božja zapoved ne izpolnuje več — potem gre domači mir rakom žvižgat, in tisti, ki to provzročuje, je najhujši sovražnik družine.

Nikjer stariši niso zadovoljni s tem, da Žirovnik vabi mladino k sebi, jo uči denar zapravljati itd. Zato tudi stariši prepovedujejo to svojim sinovom in hčeram — ali ker le ti nečejo ubogati, nastanejo prepiri in razpori v družinah in lepa vzajemnost med njimi je uničena. Ni čudo tedaj, da se je občinski odbor soglasno izrekel zoper Žirovnika in da je 40 mater v neki izjavi bičalo njegovo delovanje.

Precej debelo kožo mora imeti ta mož, da pri tej splošni neprijateljnosti vendar hoče še izzivati. V „Narodu“ skoraj vsako saboto kakemu soobčanu dá brco. Napadel je v „Narodu“ mnogozasluznega gosp. župnika, splošno priljubljenega župana Belca, okrcal cel občinski odbor, češ, da so občinski možje nerazsodni, ker „podpišejo, česar ne vedo“, zasramoval je Marijino družbo in ubogega, za šolsko mladino tako skrbnega kaplana. Vse se vprašuje, kako je to mogoče, da ta mož sme svoje razdirajoče delovanje v Št.-Vidski, dosedaj tako mirni občini nadaljevati! Koliko časa še?!

Iz Železnikov, 18. avgusta. Danes obhajamo rojstni dan in 70letnico presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Ume se samo ob sebi,

da se je to vršilo tu, kolikor je za naš kraj mogoče, s podvojeno slavnostjo. Na vabilo slavnega začasnega županskega upraviteljstva so sinoči po Ave Mariji, ko se je oglasilo raz hriba Snegovnika mogočno streljanje, zablestele okna po vsem obširnem trgu v svetlih lučicah. Nekatere hiše, osobito gg. bratov Globočnik-ov, trgovca g. Jos. Demšarja, bratov gg. Košmelj-ev itd., so bile prav krasno razsvetljene. Plapolajoče cesarske in narodne zastave so kinčale mnogo poslopij že poprej. V jutro danes ob 5. uri so se oglasili raz Snegovnika zopet gromeči topiči. Ob 8. uri je bila slovesna sv. maša z azistenco in zahvalno pesmijo. Praznično opravljena šolska mladina se je že poprej sešla v učni sobi II. razreda, katere sprednja stena je bila okrašena z doprsno cesarjevo sliko v širokem pozlačenem okviru; ob straneh sta bila pripeta dva velika grba, cesarski in deželni, vmes pa so bile vravnane cesarske in narodne zastave. Za razpetimi peterimi šolskimi zastavami: pravo šolsko, cesarsko-državno, ono cesarske hiše, papeževo, kralj. bavarsko, je šla v sprevedu mladina v cerkev k slovesnemu sv. opravilu. Potem se je vrnila v šolo, kjer so bili po dolgoletni navadi pridnejši izmed šolske mladine obdarovani z lepimi molitvenimi knjižicami, podobnicami presvetlega cesarja, drugi so pa prejeli v spomin knjižice: „Cesar Franc Jožef I.“ in „Cesar Franc Jožef I 1848 — 1888“ in različna učila (risanke, svinčnike in peresa). Potem je spregovoril mladini lepe in zelo spodbudljive besede o presvetlem vladarju naš novi gospod katehet Alojzij Jarec. Konečno se je opravila še kratka molitvica za dušni in telesni blagor presvetlega cesarja, zapela se cesarska himna in ponovil se v čast cesarju slavoklic. S tem je bil dovršen oficialni spored naših skromnih slavnostij. K sklepu še rečemo: Pač imajo v sedanjih razburjenih časih zlasti avstrijski narodi več kot dovolj povodov, iz dna srca vneto klicati: Bog nam poživí, obvari in ohrani presvetlega cesarja in vladarja Franca Jožefa I. Mnoga, mnoga, mnoga leta!

Nadučitelj J. L.

Iz Kroke, 22. avgusta. V „Slov. Narodu“ od 14. t. m. pripoveduje K. N., ki pride včasih obiskat svojo žlahto v Krope, takó zmedeno nekatere raznoterosti iz Kroke, kakor je zmeden on sam. Obdelovati hoče krščanski socializem, o katerem toliko razume, kakor tista škornjica, ki visi v judovski ulici v Ljubljani. Vidi se, da mu ne vgaja beseda „katoliško“. Ko bi vprašal svoji teti, ki sta ga odgojili, bi mu morda besedo „katoliško“ že pojasnili. Naročnike „Slovenskega Naroda“ je kar podvojil. Dober tek mu, če tako dobro vidi. Ne vemo, kdaj je K. N. v poljanskih hribih tako dozorel, da so mu vsi kaplani in župniki, ki imajo vendar nekaj šol več, kakor on, nezreli. Prosimo ga, naj nam pove, kateri so zanj dozoreli duhovniki. Ko se je K. N. vračal iz krčme I., je imel tako

„vse mi je vzelo, a zdaj, videč, da se ne dajo zakriti posledice zločina, beži. Beži ter mi še očita, da sem sama kriva. Gorje!“

Začel se je širiti glas, da je Ilka mati. Iz sramote se je ogibala ljudij. Toda ni se jej bilo treba skrivati, ker se je je ognil vsak sam, in marsikdo je zrl s porogljivim nasmehom za njo. To sramoto je zvedel tudi oče. . . . „Izgubi se izpod moje strehe!“ reče jezni oče odločnim glasom, ter jo spodi od doma.

Sedaj Ilka nima sorodnice, nima prijateljice, nima dobre duše, ki bi se je usmilila. Obšla je vse tuje prage iščoč službe, a povsod je našla samo zasmehovanje. V obupnosti se jej je vrivala misel, da bi si končala življenje, in zopet misel, da naj se maščuje nad zapeljivcem. Toda maščevanja ni izvršila. Zmagal je blažji čut. Pretrepala je potrpežljivo sramoto za sramoto, izpila je do dna grenko čašo pelina.

Njene muke se bližajo koncu, izpiti ima še zadnji kalni napoj iz čaše življenja, katero polagoma v njej ugaša.

Poleg bolnice sedi v čisti, beli, deviški obleki mlada usmiljenka. Z obraza jej odseva izraz neizrekljive miline in čiste, nadnaravne, upravn angeljske ljubezni. Vsak hip vstaja in nagnivši glavo nad bolnico kot skrbna mati

nad jedincem, omaka z nežno skrbjo pero v sladko, domače črno vino in jej maže osušene ustnice, da bi jo okrepila in privedla k zavesti. Toda bolnica ne čuti ničesar.

In zagleda se usmiljena sestra v lepo, uvelo lice nesrečnice. Zamišljena zre na njo in ne more premagati notranjega ganjenja. Skriva jej priigra solza sočutja na blago lice.

Dobro jej je znana povest bolnice. Ilka sama jej je vse razodela ter jej odkrila vse svoje dušne rane v zaupnem razgovoru. Oh, koliko lože jej je bilo, ko je videla, da ta čista, neomadeževana devica, da ta dobrotni angelj deli svoje solze z njenimi solzami! Prvič v življenju je čutila, da so na svetu srca, ki čutijo in ljubijo v resnici.

Čeprav usmiljenka ne ve, kaj je posvetna ljubezen, čeprav so jej neznana zemeljska čustva, ta požrtovalna duša ljubi in čuti z ono ljubeznijo in z onimi čuti, s katerimi se ljubijo angelji v nebesih.

Niti z besedo usmiljenka ni očitala grešnici, kaj še! Podala jej je svojo neomadeževano roko, dvignila jo iz propasti, kamor jo je bila vrgla ljudska zloba, ter jej poživila izmučeno srce z lekom nadeje in zaupanja v Boga.

A sedaj, gledajoč jo pred seboj, premišluje v duhu razne epizode iz njenega kratkega, a burnega življenja in — joka. Ljubila je Ilka, trpela je, a sedaj umira.

Ljudje, neusmiljeni ljudje nepremišljeno sodijo in radi za vedno obsodijo. Trpko se glasi vsaka beseda, s katero karajo zmoto, greh. Gori v nebeških višinah, kjer ni strasti, tam je milost najti, tam se ne gleda samo na greh. Bolesti in trpljenja prerajajo grešno dušo ter jo dvigajo in krepé, da se vspne do one višine kreposti, s katere jo je vrgla večkrat tuja krivda.

Usmiljena sestra že gleda v duhu to lepo spavajočo miljenko povsem preobraženo, zdi se ji, da je ona že angelj oblečen v obleko trpljenja in kesanja, zato je ne pogleduje več s pogledom sočutja in sožalja, ampak s pogledom ponižne pobožnosti.

Ni čudo, da so usmiljenke besede, polne utehe in miru, blago vplivale na mlado bolnico. Bolečine se jej manjšajo, dihanje postaja mirneje, polagoma se jej gasi plamen na obrazu, iznemogli udje čutijo mir in počitek. Bujna domišljija se jej polni z mamljivimi slikami, obdanimi z rajsko lepoto.

bistre možgane, da je videl celò skozi streho ubožne naše hiše. Ker je sam sem ter tje omahoval, se mu je zdelo, da se na strehi dimnik maje. Ubožna hiša je kupljena bila iz cerkveno prihranjenega denarja in dol. 1893. tudi od cerkve vzdržavana. Tedaj jo je liberalna postava cerkvi vzela. Torej, liberalček K. N., skrbite zanjo! Ako je res, da ste prodali svoje politično prepričanje za eno kosilo na Visokem, in da zaradi tega hočete sramotiti Kroparje pred svetom, da bi zaslužili še eno kosilo, le ostanite, kjer ste, v Kropo Vas ni treba.

Politiški pregled.

Körber je po svojem posetu cesarja v Išli začel metati mreže v politično valovje na Češkem. Češki cesarski namestnik Coudenhove je bil te dni na Dunaju, kjer je dobil potrebna navodila, Körber pa se bode v najkrajšem času posvetoval z raznimi nemškimi in češkimi vodjami, a če se mu ne posreči napraviti reda, tedaj bode poskusil srečo sam cesar, če pa še potem ne bo miru, razpuščen bode državni zbor, a o obliki novih volitev se še ne ve nič gotovega.

Veliki manevri v Galiciji se prično 10. septembra in bodo trajali do 15. septembra. Na manevrih bode 172 bataljonov, 143 eskadronov in 72 baterij. Cesar pride 11. septembra v Jaslo.

Milanov naslednik. General Mihael Sretkovič je imenovan namestu Milana poveljnikom aktivne srbske vojske, general Markovič je imenovan načelnikom generalnega štaba.

Holandaska kraljica Viljeldmina se mož. Zaročila se je s princem Friderikom Meklenburškim, ki je stric bodoče kraljice danske. Ženin je bil rojen leta 1873.

Sestanek nemškega in ruskega cesarja. Po poročilu švedskih listov se bodeta nemški cesar Viljem in ruski car sešla na švedskem otoku Hornu, kjer bodeta gosta kralja Oskarja.

Anarhisti na delu. V zadnjih dneh so prišli na raznih ladijah najst italijanskih in tri druge anarhiste, ki so na sumu, da jih je anarhiška zveza odločila za umor predsednika ameriških združenih držav Mac Kinleya.

Iz raznih dežel. V Berlinu se je vršil shod anarhistov. Mej govorom je bil aretovan anarhiški vodja Denwolf. — Laški kralj Viktor Emanuel bode svojo civilno listo za več milijonov znižal. — Laška kraljica udova Margherita se je te dni peljala mimo Beljaka v Toblach in k Misurskemu jezeru. — Romunski kralj pride na Dunaj 28. t. m. ter se naslednji dan poda k našemu cesarju v Išel. — Govori se, da je na Finskem izbruhnil ustanek. — Perzijski šah pride 18. ali 19. septembra na Dunaj, odkoder pojde v Budimpešto. V obeh mestih bode gost cesarjev. — Na ruskem Poljskem so veliki nemiri mej delavstvom.

Ilka sniva. Na daljnem vzhodu se blišče solnčni žarki, zlateč nebesni obok, kjer se ta stika z zemljo. Oblečen v belo, čisto obleko, rudečih lic se prikazuje v popolni zorni krasoti nebeški angelj, noseč v naročju trnjev venec, plepleten z vrtnicami. Bolnica vidi, kako se jej nasmiha; vedno bliže se pomiče. Nato zasliši v popolni tišini harmonijo nebeških glasov, akorde neslišanih zvokov, a ta nebeški angelj odpre nakrat dražestna usta, razpne roke, nasmejlja se in jo ljubeznivo povabi: „Pridi, lepa moja, golobica moja! Prišla si na konec trnjeve poti. S strmih zemeljskih pečin vzletel navzgor, ne ozirajoč se na zemljo, kjer raste le bodoče trnje.“

V tem se v daljavi zaslišijo melodični glasovi: „Mnogo grehov jej je odpuščenih, ker je veliko ljubila... quia dilexit multum.“

Po tem prizoru pride bolnica k zavesti. Nema gleda in posluša. Jeli prevara? Preplašena odpira udi in gleda pred seboj onega angelja, kateri je bil prišel v snu z neba k njej. Prav isti obraz. Spozna ga po milini pogleda in nežnosti nasmeha, gleda, kako skrbno širi roke nad njo, kako se jej s tiho pobožnostjo bliža, da jej nekaj zašepeče, da jo poboža s solzami, da jo poljubi; bolnica gleda svojo — usmiljeno sestro.

Vojna v Južni Afriki. Angleže je zadel zopet grozen udarec. Lovili so na vseh koncih in krajih burskega generala Deweta, a Dewet ni nič kaj hotel iti v past Angležem, ampak je raje — ujel 4000 Angležev ter jim ugrabil 7 topov. Dewet je šel potem proti Commandonecku, katero mesto straži angleški general Baden-Powel, a tu se je moral umakniti, ker so bili Angleži tu vender premočni.

Vojna na Kitajskem Mednarodne čete so, kakor smo zadnjič poročali, torej že dospele v Pekin. To se je zgodilo dne 15. t. m. Kitajci so sicer pred mestnim zidom krepko odbijali napade mednarodnih čet, naposled pa so se morali umakniti. Proti večeru so že Japonci prvi prodrli v mesto in za njimi so udrle ostale čete. Takoj so obstopile poslaništva in otele v istih se nahajajoče poslanike in druge inozemce. Poslanike so našli pri popolnem zdravju. Ob tej priliki seveda ni bilo brez krvavih spopadov in so Japonci zgubili okoli 100 mož, Kitajci pa trikrat toliko. Ko so mednarodne čete dospele v Pekin, so našle med prebivalstvom popolno zmešnjavo. Ljudstvo je v velikem strahu pred mednarodnim vojaštvom, vsi boljši stanovi beže iz mesta. Uradništvo je razkropljeno, ministerstva zaprta. Kitajski dvor se je preselil že pred prihodom mednarodnih čet iz Pekina v Heionfu, nekaj milj vzhodno od Pekina, cesarica Cuši in cesar Kvangssü sta bežala že mnogo poprej; zlasti je v velikem strahu cesarica, ker ima slabo vest radi svojih tajnih ukazov proti inozemcem. V Pekinu pa sta se ustanovili dve kitajski stranki, ena je za pogajanje s tujci, druga stoji na odločno sovražnem stališču nasproti inozemcem ter preti pomoriti vse, kar simpatizuje z njimi. Dvor, ministerstva, cesarico in cesarja je spremljala velika armada. Podkralj Li Hung-Čang se je obrnil do velesil s prošnjo, da bi imenovale kakega visokega kitajskega dostojanstvenika vladnim zastopnikom, kateri bi imel polno moč, pogajati se z velesilami. Ruski vladi je sporočil, da se Kitajska hoče pogajati z njo za mir, ako se odpove aneksiji Mandžurije. Rusija pa o takih pogojih noče nič vedeti, ker ima svoje posebne kulturne interese ob reki Amur, tičeče se razvoja Sibirije. V Pekinu seveda ni vse mirno, četudi so mednarodne čete v mestu, ampak po cestah in ulicah je strašen boj in mersarsko klanje. En del Pekina gori. General Junglu, najvišji poveljnik kitajskih čet, je v Pekinu vjet. Zastopniki vlasti so sklenili najstrožje kaznovati princa Tuana, Generala Li Ping Henga in vse člane Čungli Yamena, ki so pospeševali ustanek boksarjev. Cesarico regentinjo se odstavi, ne pa cesarja, ki pride le pod evropsko kontrolo, začasno vojaško okupacijo Pekina in drugih mest, da se napravi red, v prvi vrsti provincije Pečili.

Domače novice.

Katoliški shod. Priprave za katoliški shod se vrlo vrše. Do danes je že nad 150 občin naznanilo, da bodo na shodu zastopane po svojih županih. Zastopani bodo tudi ameriški Slovenci. Pozivu „Slov. kršč. soc. zveze“ se je odzvalo že blizu 100 društev. Želeli je, da vsi, ki so dobili vpraševalne pole, pošljejo zapisnik udeležencev tekom prihodnjega tedna prav gotovo v Ljubljano, da se bode moglo za vse udeležence dobiti o pravem času stanovanj. Društva naj nemudoma odgovore na dopisane jim dopisnice.

Katoliški shod in Ljubljančanje. Naznanja se, da za Ljubljančane sprejema „Katoliška Bukvarna“ oglase in vstopnino, vstopnice se pa pošiljejo udeležencem na dom. — Uradne ure pripravljalnega odbora so vsak dan od 11—12 ure dopoldne v stolnem župnišču, Semeniške ulice št. 2. II. nadstropje.

Katoliško-narodni shodi. Preteklo nedeljo vršila sta se zopet dva ljudska shoda „Katoliškega političnega društva“. Značilno je, da si tudi na teh dveh liberalci niso upali ugovarjati, ker so se kar zgubili mej množico zavednih krščanskih mož. Na shodu v Kamniku je govoril predsednik „Kat. političnega društva“ dr. Šusteršič. Z njegovim govorom se bavimo na

uvodnem mestu. Drž. poslanec Pogačnik je svojim volilcem razvijal razmere v drž. zboru ter je pripoznal upravičenost češke obstrukcije. Ostro je prijel g. poslanec deželno vlado kranjsko, ker je na Dunaj poročala, da v Beričevem ni bilo toče, in vender je toča ondi vse pobila. Na shodu v Gorenjem Logatcu sta govorila dr. Karlin in E. Lampe o katoliškem shodu in političnih razmerah. Tudi jutri je mnogo shodov. Shodi bodo jutri v Št. Rupertu, v Ribnici, Št. Gothardu nad Zagorjem ob Savi in v Polšniku pri Litiji.

Hrvatski katol. shod v Zagrebu se bode vršil dne 3., 4. in 5. septembra. Umestno je, da se tudi Slovenci v dostojnem številu udeležijo tega shoda. Pripravljalni odbor za ta sestanek je poslal v Ljubljano 50 vstopnic, da se jih razdeli onim Slovincem, ki žele iti v Zagreb dne 3. septembra ali naslednja dva dni. Vstopnice se dobe v uredništvu „Slovenca“. Doslej so naznanili svoj prihod na katoliški shod v Zagrebu nadškof Stadler, škofje Strossmayer, Jeglič, Manrovič, Drohobeczky in Voršak.

Osebnosti. Za dekana v Kormin pride dosedanji župnik v Šempetru ob Soči g. Josip Peteani. — Pravni praktikant pri dež. sodišču g. M. Senčar je postal avskultant. — Predsednik dalmatinskega dež. zbora postane drž. poslanec g. Lovro Borčić. — Poročil se je dež. vlade svetnik in okr. glavar g. Ferd. marki Gozani z gospico Rozo pl. Riedl, hčerjo vpokojenega polkovnika na Zdušah pri Kamniku. — V soboto je umrl tukajšnji trgovec Fer. Bilina v 82. letu. — Zaročila se je gdč. Vladimira Hrenova z nadporočnikom V. Huclo. — V Gradcu je umrl polkovnik v pok. Franc pl. Matanovič v 80. letu svoje dobe. — Gospa Irma Bohinjec Polak bode začetkom septembra zopet gostovala v Belemgradu. — Poročil se je včeraj v Ljubljani g. Avgust Štamcar, uradnik banke „Slavije“, z gdč. Minko Verovšekovo. — Vodja okr. sodišča v Kanalu, g. Matija Rutar, je premeščen k okrožnemu sodišču v Gorici. — Umrl je na Bledu g. dr. Lucijan Ivanovič Humecky, advokat v Samboru v Galiciji. Pokojnik je bil znan rusinski domoljub. Prišel je zdravja iskat na Bled, odkoder se je udeležil Slomškovemu slavnosti na Ponikvah in skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Radovljici.

Kranjska gasilna društva bodo imela dne 2. septembra shod v „Mest. Domu“ v Ljubljani.

Izjava. Ker se je zadnji čas veliko pisalo o nas, koliko izgube imamo itd. — izjavljamo —, da so vsi ti napadi golo izmišljeni, in nam je popolnoma jasno, od katere strani izhajajo. Odgovarjali nismo, ker nikdo izmed odbora ne čita „Slov. Naroda“, in smo bili šele posredno na to opozorjeni po zadnji notici. Ljudstvo pa pri nas, koje je to bralo, je vajeno takim izmišljotinam, in se sedaj naših zavodov še bolj oklepa. Ker se hoče s takim pisarenjem le dobri stvari škoditi, zato izdajemo to izjavo, da ne bo kdo izmed bralcev „Slov. Naroda“ trdil, da je to resnica. Društvi sta v najlepšem redu in njun obstoj je zajamčen. — Gospodarsko društvo v Trnovem in Hranilnica in posojilnica v Trnovem.

Izjava. „Slovenski Narod“ piše, da sta dva radi moje krivde brez sv. zakramentov umrla. A jaz konstatiram, da radi moje krivde nobeden ni brez sv. zakramentov za umirajoče umrl. Pozivljem lažnjivega dopisnika, da imenuje tista dva človeka, ki sta zavoljo moje krivde brez sv. zakramentov za umirajoče umrla. Res je, da zaradi „influence“ spomladi parkrat sam nisem mogel iti previditi, a zato so šli mesto mene k bolnikom čč. gg. sosede: župnik iz Št. Helene, Št. Jakoba in Polja. Dopisnik je eden izmed tistih, katerim je vera deseta briga in ki cerkve nikdar znotraj ne vidijo. — Dol pri Ljubljani 21. t. m. K. Cemè, župnik.

Nemško Celje reševati pridejo 7. 8. in 9. septembra nemški kolesarji z južnih „naših“ dežel. V imenovanih dneh bode v Celju njihov „Hauptgautag“.

Občinske volitve na Ponikvi so se izborni dovršile. Zavedni volilci se niso ozirali na nemško agitacijo.

Volitve na Koroškem. Državni posl. Ghon je odložil državnozborni mandat za kmetijske občine Beljak-Borovlje. Namestu njega kandiduje „Bauernbund“ znanega Mat. Oroža. Ob enem je izpraznjen tudi deželnozborni mandat za kmetijske občine beljaške. Poganja se zanj umirovljeni c. kr. stotnik Jurij Teppner posestnik Toplic, ki pa nemškimi nacionalcem ni nič kaj ljub, ker je nedavno odklonil prošnjo, naj da v koledar „Südmarke“ inserat. Nasprotni njemu kandiduje „Baurenbund“ Fr. Unterkoflerja, posestnika v Brezah.

Duhovne vaje za učitelje so se pričele 20. t. m. in so se zvršile včeraj. Vodil jih je o. Salezij Vodošek iz reda sv. Frančiška. — Duhovne vaje za učiteljice se bodo vršile od 2. do 6. septembra pod vodstvom P. Hürtnagla iz T. J. — Goriške učiteljice bodo imele svoje duhovne vaje na Sveti gori pri Gorici pod vodstvom gosp. spiritala dr. Fr. Ušeničnika in se prične 26. avgusta.

V Poljanah je izvoljen županom gospod Alojzij Grošelj, odbornik pri ondotni Raifeisenovi posojilnici.

Zgradba električne železnice v Ljubljani, ki se je zavlekla vsled raznih okolištin, se sedaj pospeši. Inženirji tvrdke Siemens & Halske, kateri se je poverila gradnja železnice, so prišli minoli teden v Ljubljano ter že začeli s pripravljalnimi deli. Že gotove relse pripeljejo kmalu v Ljubljano.

Samomori v Ljubljani. Minolo soboto opoludne se je ustrelil na stranišču v gostilni na sv. Petra nasipu v Ljubljani 27letni Ignacij Krek. Prišel je že v jutro v gostilno, spil več vrčkov piva ter pisal mnogo pisem. Poslal je natakario po jed, med tem časom pa je šel na stranišče ter se ondi ustrelil v srce. Bil je takoj mrtev. Zdravniki so dognali, da je bil zmešan. — V torek se je zjutraj ustrelil v glavo nadporočnik topničarskega polka št. 13 Stanko Lukani, ki je bil že večkrat v blaznici. Razneslo mu je vso glavo. — Opoludne istega dne pa se je ustrelil v srce vrtnarski pomočnik Maks Rabe iz Halle na Nemškem.

Nesrečni učitelj iz Sežanščine Peter Luvini, ki je bil poskusil samomor s tem, da si je prerezal žile, a so ga še o pravem času našli in poslali v bolnišnico v Gorico, se je dne 16. t. m. ondi obesil. V trenutku, ko se je stražnik odstranil, je pretrgal jermene, s katerimi je bil privezan na posteljo, ter se obesil. Nesrečnik je bil star 39 let ter je mnogo trpel.

Veliki požari. Ogenj je razsajal dne 14. t. m. v vasi Kalu pri Št. Petru na Notranjskem. 11 posestnikom so vpepeljena vsa njih poslopja, že spravljene poljske pridelke, kmetijsko orodje, hišna oprava in mnogo obleke. Zgorelo je tudi 5 prasičev in eno govedo. Škode je okoli 35.000 K, zavarovalnina pa znaša komaj 7000 K. Zažgal je menda otrok. — Ogenj je nastal v ponedeljek okoli poludne na Selu pri Ljubljani. Zgorela so štiri poslopja in jeden prasič. Zasluga, da ni ogenj zavzel grozne dimenzije, gre vojakom žrebčarjem in sanitejcem, ki so bili s častniki na čelu, prvi na mestu nesreče ter so najzorneje delovali na udušitev ognja. Na lice mesta sta prišla tudi okr. glavar marki Gozani in policijski svetnik Podgoršek. Zažgal je baje potepuh Mrhar. Škode je do 6000 kron.

„Glasbene Zore“ je izšel 8. zvezek, v katerem so se oglašili glasbeniki Fr. Ferjančič, J. Laharnar in Lov. Pahor.

Smrt pijanke. V Trstu so potegnili iz kanala truplo 62letne Frančiške Fink, ki je bila brez službe in je rada pila. Skoro gotovo je v pijanosti padla v vodo.

Stotnika aretoval je v Ljubljani policijski kancelist Toplikar. V „Zvezdi“ je srečal Toplikar stotnika Jurija Leskovarja od 30. lovskega bataljona, ki je obdolžen poneverjenja in pobega od vojakov. Rojen je bil Leskovar l. 1861. v Zagrebu.

Trojčke povila je žena Janeza Aljančiča, tovarniškega delavca na Savi pri Jesenicah. Po porodu je mati umrla, otročiči so pa vsi zdravi. Pred 14. meseci je žena povila dvojčke.

Drobne novice. Velika slavnost bude 8. septembra v Nabrežini. Pevsko društvo „Nabre-

žina“ razvije svojo novo zastavo. — Novo bralno in pevsko društvo se je osnovano v Devinu. — Te dni je na Reko prišlo zopet 280 konj, katere odpeljejo v južno Afriko. — Štiri prste odrezalo je Jožefu Orešniku, delavcu pri Kancu v Garmelnah. — V Gradcu so priredila krščanska društva v proslavo cesarjeve 70letnice veliko slavnost. Navzočih je bilo nad 5000 oseb. Ta veliki pojav krščanskega prepričanja v Gradcu je znamenit. — „Südmärkische Volksbank“ prične svoje delo dne 1. septembra. — Od 5. slovenskih učiteljskih, ki so letos dovršili mariborsko učiteljsko, se posveti učiteljskemu stanu samo 1 učiteljski. — Mlekarna v Podklostru na Koroškem je pričela svoje delovanje 16. t. m. — Nov občinski red za Koroško je cesar potrdil. Volitve bodo odslej tajne. — Na svetovni razstavi v Parizu so dobili zlato kolajno za razstavljene puške naslednji gg. puškari: Anton Antonič, Marko Ogriz, Pet. Bernik in Mat. Brulih.

Sin umoril očeta. V torek so našli v nekem jarku ob cesti, ki se zavije iz Bizovika proti Fužinam, 60 let starega Jerneja Zabukovška iz Dobrunj. Imel je več ran in počeno glavo. Sum umora leti na njegovega sina, kateremu ni hotel izročiti posestva. Sin je bil tedaj pri orožnih vajah v šentpeterski vojašnici ter je že aretovan. Umorjeni Zabukovšek bil je znan žganjar in pretepač.

Iz Metlike nam poroča g. oskrbnik Davorin Vukšinič, da mu je dopisnik iz Belokrajine zadnjič storil krivico, ker je neslane pene nesel v list. Stvar je ta: V zapuščino pok. gosp. Aleša naznanilo se je nekaj terjatev že „post festum“; mej dolžniki je bil tudi neki kmet, ki pa biva v Ameriki, in tedaj ni mogel priti k dopisniku. Ker morajo biti vsi zapisniki in referati za sindikat nemški pisani, odposlal se je neki odlok (ne pa pismo) kmetu z nalogom, da naj dolg plača, v nemškem jeziku. Da je dobil kmet nemški odlok, je kriva njegova nerednost, katero preiskuje kazensko sodišče. Ako bi bilo šlo takó, kakor je prav, ostalo bi bilo oskrbništvu še dovolj časa, in odlok bi bil izšel radi nem. reda v nemškem, in radi stranke v slovenskem jeziku. Tedaj, g. dopisnik, zapišite si na vizitko rek: Quidquid agis etc., pravi g. Vukšinič, ki nam zatrjuje, da on ni „Narodovec“ in da se ni treba nič bati, ker se ne bode niti ponemčil, niti poitalijancil.

Sevnikov grad pod Rožnikom je kupil tukajšni gostilničar gosp. Conžek, ki je znan iz boren gostilničar in bode ondi otvoril zabavišče.

Plemenit dar. Magistratni policijski svetnik v Ljubljani gospod Fran Podgoršek daroval je za Slomšekovo ustanovo, ki je namenjena revnim dijakom, 100 K.

Lahoni na Reki. Te dni se je pokazala na reškem gledališkem odru neka igralka z italijansko trobojnico. Občinstvo je ploskalo. Kapitanu Derenčinu se je zdela ta demonstracija predebela in je pričel žvigati. Redarstvo je bilo takoj pri rokah, a odstranilo ni laške trobojnice, ampak je aretovalo Hrvata Derenčina. Res, vestni so ti madjarski čuvaji avstrijske misli ob Adriji!

Najnovejše vesti.

Poslanec Šuklje se je že zaletel v okrilje tistega lista, o katerem je rekel na novomeškem shodu, da grdo piše. V „Narodu“ Šuklje odgovarja dr. Šusteršiču, in tisti Šuklje, ki je prvi napadel tarna, da je dobil klofuto nazaj. Izmej kopice psokv, izposojenih od Malovrha, jasno kukata iz klavernih Šukljejevih člankov le dve misli: 1) Šuklje je nasprotnik razširjenja volilne pravice, kakor sta v dejanju tudi dr. Tavčar in Hribar, ki se ustavljata načelu, da naj v Avstriji, ki je po večini slovanska, pridejo slovanski narodi do večine v zbornici; 2) Šuklje grozi, da bode počrnil slovenske zadrage pri ministertvu. Kdo more reči, da ni ta dvorni svetnik čeden zastopnik slovenskega naroda?

Na katoliški shod v Zagrebu pride tudi častitljivi vladika Strossmayer. Naši „Narodovci“, ki slavé Strossmayerja, pa pišejo proti shodu. Kakó naj imenujemo te hinavske slince?

Ljubljanski gostilničarji so bili v četrtek napravili izlet na Bled. V opisu tega izleta vleče „Narod“ tudi gostilničarja Zajca med nasprotnike tistih klerikalcev, ki kupujejo Zajčevo vino. Radovedni smo, če bodeta gg. Zajec in Krapeš mirno dala izrabljati svoji imeni „Slov. Narodu“ v strankarske namene.

Socijalno-demokratska svoboda. Iz Lyona se brzojavlja: V občinskem svetu so stavili socijalno-demokratski zastopniki naslednji predlog: „Ker je nošnja duhovske obleke za prostomiselnca demonstracija in izzivanje, naj se nošnja takih oblek po mestnih ulicah prepove!“

Razne stvari.

Proslava našega cesarja na Nemškem. V Würishofenu je bila 18. avg. lepa slovesnost v proslavo 70letnice našega cesarja, pri kateri je v grško-katoliškem obredu služil mašo grof Szeptycki, škof v Stanislavu v Galiciji. Na vspeh je bil tudi koncert in druge zabave. Na čelu odbora je bil naš rojak g. I. Okič, urednik „Kneippblätter“, v odboru pa so bili dalje najodličnejši gostje, grofi in patrijotske grofice. Slavnost je bila sijajna.

Knezoškofa zaklati je hotel 60letni berač Antonino Politi v Palermi. Izvršiti svojega namena ni mogel, ker so ga že na knezoškofjskem dvorišču aretovali. Pri Politiju so našli ostro bodalo.

Strašno dejanje. Iz Dortumunda se poroča, da je delavec Joskijevič zastupil svojo ženo, oba svoja otroke in sebe.

Blaznost na Ogerskem se strašno širi. Od januarja do danes je zblaznelo že 2200 oseb, od katerih je delavcev 200, ostali so vojaški dostojanstveniki, trgovci, odvetniki in sodniki. Značiti je blaznosti kriv propad morale.

Strašen vihar je razsajal v noči od 12. na 13. t. m. na zapadnem obrežju Zjedinjenih držav, in sicer od Kanade do Floride na več tisoč kilometrov daleč v dežele. Škoda, ki jo je povzročil grozni orkan, je velikanska in znaša na stotine milijonov ter je sto in sto ljudij prišlo ob življenje. Orkan je v par urah opustošil dvanajstero najbolj cvetočih mest Zjedinjenih držav. Pred nesrečo je bilo sedem tropično vročih dni, potem pa je v nedeljo zvečer padel termometer za 25 stopinj. Ob enem je zavel močan piš, ki je v nekaj trenutkih narastel v strašen vihar. Z naglico 100 kilometrov v uri divjal je čez New-York, posipal ceste z razvalinami ter divje razburkal vode v pristanišču. Treščilo je zdaj tu zdaj tam in tekom jedne ure je gorelo že na dvajsetih različnih mestih. K sreči so bili gasilci vedno takoj na kraju nesreče in je ploha tudi učinila svoje, tako, da se je požar zelo omejil. Kljub temu pa je zgorelo več oseb; štirinajst jih je bilo samo v New-Yorku ubitih od strele. Število onih, ki so se vtopili v pristanišču, še ni določeno. Poleg tega pa je bilo v isti čas tisoč in tisoč nedeljskih izletnikov na raznih parnikih in jadrnicah na visokem morju in mnogo teh ladij se sploh še ni povrnilo, le kapitani parnikov so iste še o pravem času spravili v zavetje. Daleč na okolo je obrežje posuto z podrtimi yacht in zabavnih čolnov. Tikoma pred New-Yorkom se je neka rodbina: oče, mati in pet otrok, zatekla pod neko drevo, a treščilo je ravno med nje; čudno pa, da ni bil nihče ranjen. V Pennsylvaniji se je poštni ekspresni vlak zaletel v neki pogrebni vlak, katerega je vihar doletel na potu na pokopališče, ter se je pred viharjem zavaroval v predoru pri Wellingtonu. O tem je bilo 15 ljudij usmrčenih ter mnogo drugih ranjenih. V Buffalu je treščilo v veliko zalogo žita ter je ista pogorela popolnoma. Promet je bil skoro povsod ustavljen, brzojavna žica je raztrgana na milje daleč, železnične proge in mostovi so poškodovani ter promet na cestah po mestih ustavljen za mnogo ur.

GLASNIK.

Delavsko stavbinsko društvo v Ljubljani je imelo v četrtek v „Rok. Domu“ svoj izredni

občni zbor, na katerem je bil vnovič v ravnateljstvo skoro soglasno voljen tovariš Fr. Ziller, ker se je pa ravnateljstvo radi obilega dela moralo pomnožiti za dva člana, bila sta izvoljena v ravnateljstvo še tovariša Mervac in Franc Breskvar. Letos ima društvo v osmih mesecih že prometa 116.932 K 26 h. Do konca leta bomo zabeležili ogromni napredek, kakeršen je mogoč le pri dobri stvari. To naše društvo pač priča, na kateri strani se resno, dejanski skrbi za delavstvo.

Pekovski pomočniški zbor v Ljubljani je izvolil svojim predsednikom tovariša Jerneja Urbarja.

Organizacija delavstva. Dne 16. t. m. imeli so zastopniki krščansko-socijalne delavske organizacije posvetovanje v c. kr. delavskem statističnem uradu trgovskega ministerstva. Razprava se je vršila o tem, kako dobiti privatnim potem popolno statistiko organiziranih delavcev. Sestavile so se v ta namen vpraševalne pole, katere se bodo razposlale koncem leta vsem delavskim društvom v izpolnitev. Vsako društvo je zavezano, natančno odgovoriti na stavljena vprašanja. Ko bi se kako društvo branilo dati pojasnila, bo to potem izvršilo okrajno glavarstvo. Ker je brez dvojbe potrebno in koristno, da imamo kolikor možno natančno statistiko delavskega gibanja, zato opozarjamo vsa slovenska delavska društva, da radovoljno izvrše nalogo c. k. delavskega statističnega urada, ko dobe pole.

Socijalno-demokratski shod pred sodiščem. Poročali smo, da so zahtevali socijalni demokratje od gostilničarja Janeza Bojta po domače Aura 56 K 8 h, trdeč, da jim je prostor za zborovanje odpovedal prepozno. V četrtek se je vršila o tem pred okrajnim sodiščem sodnijska obravnava, pri kateri so pa že znižali svoje zahteve. Zahtevali so 44 K 76 h, katera svota je pa še vedno nečuveno velika za delavski shod. Za Kristana so zahtevali vožnjo II. razreda z brzovlakom iz Trsta v Ljubljano 16 K 76 h in za dijete 10 K. Dr. Furlan, kot zastopnik toženca, je visokosti te zahteve ugovarjal, povdarjaje, da drugi razred in dijete 8 K gre le doktorjem iuris in odvetniškim koncipijentom, ne pa Etbinu Kristanu, ki se gotovo ne more prištevati doktorjem, a zahteva še 2 K več. Tožnika je zastopal advokat jugoslovanske socijalne demokracije dr. Tekavčič. Poleg očke Železnikarja pa je nastopil kot merodajna priča tudi pri sodišču znani krojač Praček, ki se rad izdaja za „tehnik“, kateri je pa danes moral priznati, da ne izvršuje niti krojaškega obrta. O česa da 21letni fantiček živi in kaj da dela, ni povedal — vedeli bi morda delavski žulji. Tožniki so zahtevali zanj za pot v Vevče 5 K. (!) Ako socijalno-demokratska društva Pračka tako drago plačujejo, je to njihova stvar, četrtek je moral sam dr. Tekavčič pripoznati, da Praček ni vreden 5 K na dan. Glede posameznih tožbenih točk zapuščal je danes Železnikarja spomin na tako čudovit način, da ga je celo njegov lastni zastopnik moral vprašati, „če svoje lastne šrifte ne pozna“. Dejali so danes rudeči očka, da so Kristanu obljubili samo 10 gl., katerih mu pa še niso plačali. „Aha“, dejal je sodnik, „potem pa tudi nimate te škode, dokler niste plačali.“ Železnikar je naredil čudovito dolg obraz ter je dalje povedal, da so za shod imeli šest agitatorjev, katere so morali plačati po 3 krone na dan. Praček si je pri tem ponosno zavihal brčice in se pobahal: „Tudi jaz sem bil mej njimi!“ Ali so take lepe plače za agitatorje šle iz delavskih žuljev, ali iz Železnikarjevega žepa? Ni čudo, da Pračku več ne diši „žnidarija“. Za tri krone na dan je pač prijetna „svoboda“. V tožbi so bili tudi stroški za naznanilo shoda oblasti, a danes teh stroškov Železnikar ni mogel vzdržati in je moral kislim obrazom tožbo skrócić samo na 13 K, v katerih plačilo je bil Auer obsojen. Seveda znašajo tožbeni stroški več kakor 13 K, katere morajo pa socijalni demokratje — sami plačati, ker mora z ozirom na pretirano tožbeno zahtevo vsaka stranka trpeti svoje stroške.

Pošta na Jesenicah. Da zve svet, kako taktno se postopa pri sl. poštnem uradu na

Jesenicah, tu javno vprašamo imenovani urad, če mu je znano, s kakim namenom se nam pošilja z „Domoljubom“ „Rdeči Prapor“, ki je prav previdno v prvega zavrt, zraven pa list, na katerem je nič manj kakor 6krat jeseniški poštni pečat pritisnjen? Druga: S kakšno pravico zahteva poštni sluga od strank, kojim oddaje pisma, že odstranjeno takso z grožnjo: „Če mi ne daste krajcarjev, bom nesel pisma v tovarniško omarico?“ Dogajajo se še marsikateri druge neprevidnosti, katere bi lahko naštel, pa za danes bodi dovolj. Pomni naj pa provzročitelj te netaktnosti, da mi, ki se ne maramo bratiti z liberalci in njih pobratimi soc. dem., nismo metle, s kojimi bi vsakdo pometal. Zato tem potom najodločnejše protestiramo napram takemu postopanju, prihodnjič pa, če se še kdaj kaj takega priгоди, vprašali bomo na merodajnem mestu, če je dovoljeno poštnim uslužbencem na tak način politično agitirati.

Kršč. misleči delavci.

Slovenski delavci v Trstu so praznovali v nedeljo 21letnico obstanka „Delavskega podpornega društva“. Udeležba pri sprevedu iz društvenih prostorov z godbo in zastavo na čelu do cerkve sv. Antona novega je bila velikanska. V cerkvi sv. Antona je prostora za 4000 oseb, a komaj je dobra polovica udeležencev mogla v cerkev. Gnječa v cerkvi je bila tolika, da so morali redarji zapreti vrata. Petje v cerkvi je oskrbovalo „Slovensko pevsko društvo“ pod vodstvom g. Srečka Bartla. Ob istotako velikanski udeležbi se je vršila popoldnevna veselica na vrtu slovenske šole pri sv. Jakobu. Pokazalo se je v nedeljo zopet, da je slovensko delavstvo glavna opora tržaškemu slovenstvu. Opravičeno torej vsklika „Edinost“: „In tržaško Slovenstvo, snemaj svoje klobuke v hvaležnosti do tega našega zlatega delavskega stanu! Tem poštenjakom se moramo zahvaliti, da smo mogli dati tako veličasten, tako zgovoren, tako impozanten in tako dostojen odgovor na nevredne dogodke zadnjih dni.“

Zborovanje v Vevčah. Kršč.-soc. strokovno društvo v Vevčah je imelo, kakor smo že omenili, v nedeljo svoj prvi občni zbor. Ob 1/4. uri popoldne otvoril je ob mnogoštevilni udeležbi začasni načelnik pripravljalnega odbora tovariš Jeriha občni zbor. Povdarjal je težave, s katerimi se je moralo načelništvo boriti napram socijalno-demokratski agitaciji. V svojem govoru je naglašal dinastiško čuvstvo vevškega katol. mislečega delavstva in je predlagal, naj društveniki brzojavno čestitajo presvetlemu cesarju k 70letnici. Z velikim navdušenjem je bila vsprejeta naslednja brzojavka: Krščansko socijalno strokovno društvo slovenskih papirnih delavcev v Vevčah izreka ob svojem I. občnem zboru Vášemu apostolskemu Veličanstvu povodom 70letnega rojstnega dne spoštljivo svoja najudanejša voščila. Zborovanja so se udeležili tudi župan Plevnik, obč. zastopnik Bojt, kakor tudi veleč. g. župnik Kolar in č. g. kapelan Rihar, katera, kakor znano, rudeči bratci nad vse „ljubijo“. Delavsko podporno društvo v Domžalah je poslalo prisrčen brzojavni pozdrav. V imenu „Slov. krščansko-socijalne zveze“ je pozdravil zborovalce tovariš Gostinčar, rekoč: „Dve struji sta, v katerih se giblje razvoj delavskega vprašanja. Ena struja hoče, kakor naglašja, zboljšati položaj delavstva brez Boga. Delavstvu obeta zlato bodočnost, a brez Boga ni vere. Mi pa se nikdar ne odpovemo oni svetinji, na katero smo prisegli že pri krstu, in delamo na to, da se delavcu zboljša položaj po načelih krščanske pravičnosti. Zato ne moremo hoditi s soc. dem., ki taje Boga in zaničujejo katoliško cerkev.“ — Predsednik „Kršč. soc. železničarskega strokovnega društva“ v Ljubljani, tovariš Milavec, je v svojem nagovoru naglašal, da je le v znamenju sv. križa mogoča konačna zmaga kat. slovenskega delavstva. — Vrl mladenič je pozdravil vevške delavce v imenu „Mladeniškega društva“. Č. g. Rihar je pojasnil pravila strokovnega društva. Tovariš Jeriha je omenil, da je bilo na socijalno-demokratskem shodu na Fužinah vevških delavcev jako malo, največ jih je prišlo iz Ljubljane. Krščanski delavci ne bodo zbirali denarja za tuje agitatorje. Gostinčar je v

daljšem govoru dokazoval, da naše delavstvo ne potrebuje dunajskih voditeljev in njihovih tovarišev. Novo ustanovljeno društvo ima bodočnost, ker denar ostane doma, in naši delavci niso toliko nespametni, da bi svoje težko prislužene novce pošiljali na Dunaj. Tovariš Urbar iz svoje izkušnje dokazuje, kako soc. demokracija slepari ljudi. Tov. Moškerc je govoril o nalogi strokovnega društva. Tovariš Jeriha je predlagal: Zavetnik strokovnega društva bodi nadangel, ki se je prvi vzdignil zoper peklenške moči. Z navdušenjem so zborovalci sprejeli sv. Mihaela za svojega patrona. Tov. Režek je dobro ošibal vevške soc. demokrate, ki preté, da bodo iz službe spravili vse, ki se jim ne pokoré. Tako postopanje kaže v pravi luči soc. demokratsko „svobodoljubnost“. Vrle vevške delavke so s cesarsko pesmijo zaključile shod. Načelnikom novega društva je izvoljen Anžur Al, kot namestnika Pogačnik Fr. in Mihelič Fr., tajnik je Lipoh Jakob, namestnika Koložan Roza in Anton, blagajnik Rupert Andrej, namestnika Koložan Antonija in Oprešnik Tomaž, voditelj računov Bizjak L., namestnica Boc Franja, knjižničar Čemažar Fr., namestnik Jeriha A., odbornika Porenta Andrej in Bajec Katarina. Društvu želimo najboljši vspeh.

Iz Kroke. V zadnji številki smo priobčili dopis iz Kroke, ki nam je došel iz delavskih krogov in ki pove že večkrat izraženo mnenje delavcev seosebno glede nakupovanja živil. Priobčili smo ga, ker smo se zanašali na dopisnika, več se od nas ne more zahtevati, ker ne živimo na licu mesta in torej ne poznamo vseh razmer. Dobili pa smo o dopisu naslednji popravek: „Slovenski List“ št. 33 z dne 18. avgusta piše pod napisom „Delavske drobtine“ iz Kroke o zadrugi: 1. „To ustanovo narodno-napredne stranke pa puščate pri miru“ itd. Ni res, da je zadruga narodno-napredna. Res je, da ni ne jednega deležnika narodno-napredne stranke. Ni res, da „položaj v Kropi ni bil nikdar tako žalosten, kakor sedaj“. Res je, da je bil takrat položaj v Kropi žalostnejši, ko se je delavcem delila deželna podpora, kakor je sedaj, ko vender vsak dobi lahko delo in zaslužek. 2. Ni res, da je zadruga kapitalistična zadruga. Res je, da obstoji iz delavcev deležnikov in družih zadrugnikov, ki tudi niso kapitalisti. 3. Ni res, da se je delavcem zaslužek zmanjšal za 60 h. Res je, da je ostal zaslužek, kakor prej. Boljši delavci zaslužijo čisto 2 K 40 h, slabši 1 K 40 h na dan, ker se delo plačuje po delavčevem zaslužku bolje ali slabše, kakor je delavec. 4. Ni res, da bi zadrugi delavci morali imeti takozvane knjižice za živila. Res je, da zadruga plača vsako soboto svoje delavce v gotovini, in delavec lahko živila kupi, kjer hoče. Če ima zadrugi delavec knjižico, na katero živila kupuje, ni kriva zadruga, temveč delavec sam. Kropa 20. avgusta 1900. Prva žrebljarska in železobrotna zadruga v Kropi, registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Za nadzorstvo: Hoenigman, župnik in nadzornik. Za načelstvo: V. Magušar, Franc Zupan. — Mi priobčujemo ta popravek z željo, da bi se odslej kroparskim delavcem res bolje godilo in da bi se jim ne delala nobena krivica.

Iz Moravske Ostrove na Češkem prihaja brzojavka: V tukajšnjih delavskih krogih se govori, da bode po zimi zopet izbruhnila stavka premogarjev v ostrovske in karvinske okrožju.

Ne v judovska strokovna društva! Na drugem mestu poroča „Glasnik“ danes o velepomembnem dnevu za slovensko delavstvo, o ustanovitvi krščansko-socijalnega strokovnega društva papirnih delavcev v Vevčah. Nekaj socijalnih demokratov pa je istočasno ustanovilo tudi nekaj takega, kar bi imelo biti strokovno društvo, a istinito je ta ustanovitev bivšega častnika in ponesrečenega žurnalista „Agramer Tagblatta“ tak nestvor, da si človek večjega čudaka ne more misliti, kakor bi bil delavec, ki bi hotel pristopiti v to, od rudečih bratcev v Vevčah ustanovljeno strokovno društvo. Pisatelj tega sestavka imel je do socijalnih demokratov včasih respekt, katerega je pa počasi izgubljal, ko je prebral pravila strokovnega

društva tistih socialno-demokratskih vevških rudečkarjev, ki so se za čas štrajka okoli vseh jim znanih ljubljanskih krščanskih socialcev plazili in s svojim krščanskim prepričanjem se bahali, zgubil je še to malo spoštovanja do socialne demokracije. Uvidel sem, da sta socialno-demokratski papež ljubljanski z rudečo brado in njegov tržaški komandant ustanovila, ne strokovno društvo, marveč ustanovili so le podružnico „Vevče“ strokovnega društva delavstva industrije papirja in papirne tvarine v Avstriji. Pravila te podružnice razdelili so rudeči bratci v tako ogromnem številu mej delavstvo, da bi se s temi pravili lahko po zimi kurilo. Pravila so sestavljena v grozni slovenščini. In faktično, tako neumno vevško delavstvo gotovo ni, da bi se vjelo v to past. Podružnica nima čisto nobenega družega namena, kakor skrbeti za to, da se nabirajo prineski, podružnični odbor mora centralnemu odboru vsak mesec poslati račun in gotovino, to je nabrani denar!! Na letnem shodu se lahko izražajo želje podružnice na občni zbor centralnega odbora. Nobene, prav čisto nobene pravice o sklepanju nima podružnica! Čisto popolno je dana v roke centralnemu odboru; in kaj to pri socialno-demokratskih organizacijah pomeni, pokazala je železničarska organizacija, pri katere razpustu ni bilo v blagajnah nič denarja! Ako se čuti kak član prikrajšanega, pritožiti se mu je na razsodišče centralnega odbora, ki je na Dunaju. Podružnico lahko razpusti centralni odbor, sploh pri vsaki razpustitvi pripade vse premoženje podružnice glavnemu odboru. Povrh je še zelo kompliciran opravilnik, glede deljenja podpor za slučaj brezposelnosti. Namen podružnice je tak, kakršnega opazujemo pri vseh avstrijskih socialno-demokratskih strokovnih organizacijah. Od nabranega denarja navadno ne vidijo člani ničesar, temveč voditelji. Zatorej pa bode tudi vedelo vevško delavstvo, kam, v katero strokovno društvo naj pristopi — ali v socialno-demokratsko podružnico, katera bode nabrani denar pošiljala socialno-demokratskemu vodstvu, ali pa v krščansko-socialno strokovno društvo, ki bode denar upravljalo samo in ki ima vže tudi nekaj denarja plodonosno naloženega! Prijatelje vevškega delavstva pa pozivljamo, da v obilnem številu pristopajte h kršč. soc. strokovnemu društvu tudi kot podporni članje. Letni donesek je 2 kroni na leto.

Molitve

za svojega nesrečnega brata prosi vse znanice
dr. Iv. Ev. Krek.

Proda se iz proste roke jednonadstropna hiša

z lepim, ravno kupljenim vrtom. Pripravna je za kakega upokojenega gospoda, ali tudi trgovca, ker stoji hiša na križpotu. V hiši je zdaj trgovina z mešanim blagom in mala tobačna zaloga.

Več se poizve pri 38 (3)

Andrej Leskovec,
posestnik v Škofji Loki.

Lepa postelja z mizico

se takoj proda. Cena nizka. Več pove upravnistvo „Slov. Lista“.

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22

v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (23)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnje župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Vam izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si stejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak,
župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Delavnica in stanovanje

se odda v najem

39 (2)

s 1. novembrom 1900.

Več se izve pri posestniku Gradišče št. 10.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik

med. univ.

33 (1)

dr. Rado Frlan,

Špitalske ulice št. 7. I. nad.

špecialist za porcelanaste in zlate plombe, bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v **Berolinu Dorotheenstrasse**, naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno ruvanje zob z dušikovim oksidom (Luftgas oder Lachgas) in da izvršuje od 8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo. Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih spon in zatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela.

Pozor!

Mizarstvo
ustanovil

IGNACIJ ROTTAR

mizar v srednji Vasi pri Goričah
pošta Kranj.

Izvršuje vsa dela točno po naročbi.

Pozor!

28 (8)

Zobozdravnik

36 (5-4)

univ. med.

dr. A. Praunseis

ordinuje od dne 8. avgusta t. l. za vsa zobozdravniška opravila vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne

na Marijinem trgu št. 2 v Ljubljani.

Za uboge brezplačna ordinacija vsaki dan od 8.—9. ure dopoldne.

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

v Ljubljani

je pričela svoje delovanje.

40 (2)

Pisarna zavarovalnice

se nahaja

na Dunajski cesti

v Medjatovi hiši

v pritličju.